

Raadsmededeling openbaar

Nummer : 28-2026
Datum : 16 februari 2026
B&W datum : 24 februari 2026
Beh. Ambtenaar : Marieke Verhaaf
Portefeuillehouder : mr. A.B. Stapelkamp
Onderwerp : Voorbereid zijn op noodsituaties: Project Weerbaarheid en Veerkracht

Aanleiding:

Grote veranderingen in geopolitieke verhoudingen hebben de internationale spanningen in de afgelopen jaren doen toenemen. Gelijktijdig zien we risico's die samenhangen met onder andere klimaatverandering groter worden. Tenslotte maakt de elektrificering en de digitalisering van de maatschappij ons steeds kwetsbaarder voor uitval en cybercriminaliteit. Dit alles betekent dat een grootschalige crisis die zowel een groot gebied raakt als ontwrichtende effecten heeft voor de maatschappij, voorstelbaar is geworden. De grote stroomstoring vorig jaar in Spanje, Portugal en (delen van) Frankrijk heeft een deel van de potentiële effecten van zo'n crisis blootgelegd. Of, dichterbij huis, de hevige wateroverlast waar de provincie Limburg de laatste jaren meermaals mee te maken heeft gehad. De oorzaak doet hierbij minder ter zake: deze kan variëren van militaire dreiging, hybride dreiging tot klimaatverandering en cyberaanvallen. Het gaat vooral om de omvang en impact van de effecten.

Ook het recent gepresenteerde coalitieakkoord 'Aan de slag' gaat in op crisisbeheersing:

Een weerbare samenleving moet "samenredzaam" zijn. We betrekken daarom de hele samenleving bij veiligheid en crisisbeheersing. Dat begint in buurten en dorpen waar mensen verantwoordelijkheid nemen, voor elkaar zorgen en een beroep op elkaar kunnen doen in geval van nood. De organisatie daarvan draagt bij aan het versterken van onze paraatheid tegen de dreiging van hybride oorlogsvoering en andere crisissituaties.

Dit willen we doen:

- *We zetten samen met lokale overheden en veiligheidsregio's buurtcrisisteams op van burgers die bij rampen en crises kunnen worden ingezet*
- *We zorgen dat de locaties waar mensen bij crisissituaties terecht kunnen in buurten en dorpen, zoals buurthuizen en brandweerkazernes, hiervoor beschikbaar zijn.*

Over de precieze taken en daarvoor aan gemeenten beschikbaar gestelde budgetten is nog veel onduidelijkheid. Maar we kunnen ons niet veroorloven om stil te blijven zitten wachten. De veiligheid van onze bewoners is immers een kerntaak van de overheid en zeker ook van de gemeente. Gemeenten moeten zich dus voorbereiden op een grootschalige crisis. Daarbij heeft de VNOG een grote, faciliterende en coördinerende rol. De VNOG heeft daarom bestuursafspraken opgesteld waarmee de gemeente Aalten akkoord is gegaan. Dat betekent dat zowel de gemeentelijke organisatie als inwoners voorbereid moeten worden op situaties waarin communicatie, energievoorziening, zorg of logistiek (tijdelijk) niet beschikbaar zijn. Een belangrijk onderdeel hiervan is het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners gedurende de eerste 72 uur van een crisis.

Om deze brede opgave integraal aan te pakken is het project Weerbaarheid & Veerkracht gestart. Dit project richt zich op het organiseren, versterken en borgen van crisisvoorbereiding binnen de gemeente.

Alle 25 veiligheidsregio's hebben budget gekregen voor het starten van pilots rond weerbaarheid en in het bijzonder noodsteunpunten. De gemeente Aalten heeft zich daarvoor aangemeld bij de VNOG en is door het algemeen bestuur van de VNOG geselecteerd als één van de vier regionale pilotgemeenten voor het ontwikkelen én testen van noodsteunpunten: fysieke locaties waar inwoners tijdens een langdurige verstoring terecht kunnen voor informatie, basisvoorzieningen en eerste ondersteuning. De pilot draagt direct bij aan de doelstellingen van het project Weerbaarheid & Veerkracht. Per pilot is een bedrag van € 80.000 beschikbaar voor personeelsinzet en investeringen.

Wij informeren de raad graag over de status van het project Weerbaarheid & Veerkracht en het daarbij horende deelproject Pilot noodsteunpunt.

Inhoud mededeling:

Het project Weerbaarheid & Veerkracht richt zich op het vergroten van de paraatheid van zowel inwoners als de gemeentelijke organisatie. De doelstellingen zijn:

1. Inwoners bewust maken van hun eigen rol tijdens crisissituaties
2. Inwoners voorbereiden op crisissituaties
3. De gemeentelijke organisatie voorbereiden op crisissituaties
4. Beschikken over goed georganiseerde noodsteunpunten

Het project kent twee fasen. Het resultaat van fase 1 is een overzicht van maatregelen die we reeds hebben genomen of nog moeten nemen om onze organisatie en inwoners voor te bereiden op crisissituaties. Hierbij komt nadrukkelijk ook de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie in beeld. Evenals samenwerkingsmogelijkheden met lokale partners (bijvoorbeeld samenwerkingspartners zoals verenigd in Platform Aalten). Het resultaat van fase 2 is een gemeentelijke organisatie die weet wat ze moet doen in een crisissituatie, inwoners die voldoende zijn voorbereid en goed ingerichte noodsteunpunten.

Het opzetten van noodsteunpunten is een essentieel onderdeel van het project Weerbaarheid & Veerkracht. Een noodsteunpunt dient als eerste fysieke schakel tussen overheid en inwoners wanneer reguliere systemen (tijdelijk) uitvallen.

De VNOG heeft Aalten specifiek geselecteerd als pilotgemeente voor het opzetten van een noodsteunpunt vanwege onze ligging in een grensregio. In Dinxperlo lopen maatschappelijke, logistieke en communicatieve structuren van Nederland en Duitsland in elkaar over. Dat maakt onze gemeente bijzonder geschikt om te testen hoe noodsteunpunten functioneren wanneer inwoners, hulpvragen, infrastructuur en informatievoorziening grensoverstijgend zijn. In Duitsland bestaat bovendien al meer ervaring met fysieke crisisteunpunten en lokale zelfredzaamheidsstructuren.

Enkele jaren geleden zijn de gemeenten in Kreis Borken begonnen met het inrichten van een dekkend netwerk van noodsteunpunten. Suderwick heeft echter nog geen noodsteunpunt. Deze kennis benutten we actief binnen de pilot. Via onze contacten met Duitse gemeenten en organisaties in de directe grensstreek leren we van bestaande aanpakken voor crisisteam, buurtsteunpunten, logistieke processen en vrijwilligersnetwerken. Door deze kennis te koppelen aan de regionale VNOG-aanpak ontstaat een rijker beeld van wat in de praktijk werkt bij langdurige uitval scenario's. Dit versterkt zowel de pilot in Dinxperlo als de toekomstige gemeente brede uitrol van noodsteunpunten. Mogelijk kunnen we samenwerken met Bocholt/Suderwick en steunpunten

gezamenlijk benutten. Dat kan bij grootschalige uitval van water en elektriciteit een interessant voordeel zijn.

Om deze kennis daadwerkelijk te benutten, organiseren wij voor de vier pilotgemeenten binnenkort een werkbezoek aan het noodsteunpunt in de gemeente Bocholt (Duitsland). Tijdens dit werkbezoek krijgen we inzicht in de Duitse werkwijze, technische voorzieningen, inzet van vrijwilligers en de rol van lokale overheid en hulpdiensten. De opgedane ervaringen nemen we mee in de inrichting van het noodsteunpunt in Dinxperlo en in de verdere uitwerking van het project Weerbaarheid & Veerkracht.

Voor de pilot in de gemeente Aalten is het gebouw van het voormalig Schaersvoorde, aan de Europastraat 6 in Dinxperlo geselecteerd. Deze locatie is interessant omdat:

- het gebouw dicht bij de grens ligt;
- het gebouw goed bereikbaar is voor inwoners uit zowel Nederland als Duitsland;
- er voldoende ruimte is voor ontvangst van goederen en personen en de realisatie van basisvoorzieningen;
- het gebouw multifunctioneel inzetbaar is;
- er mogelijkheden zijn voor samenwerking met lokale organisaties, zoals sportverenigingen;
- er gebruik kan worden gemaakt van de naastgelegen sporthal en sportvelden indien nodig.

Bovendien is De Kiem bezig met het maken van plannen voor deze locatie en wil zij graag meewerken aan het inrichten van een noodsteunpunt.

Met de keuze voor het voormalig Schaersvoorde als beoogde locatie zet de gemeente Aalten een belangrijke stap in de voorbereiding van de pilot noodsteunpunt. Op dit moment wordt met een QuickScan onderzocht of de locatie daadwerkelijk voldoet aan alle functionele en veiligheidsvoorwaarden. Op basis van de uitkomsten wordt de inrichting van het noodsteunpunt verder voorbereid.

Na afronding van de pilot, wordt de evaluatie van gemeente Aalten en de andere pilotgemeenten meegenomen in de regionale analyse. Deze regionale analyse is input voor de landelijk evaluatie, waarna landelijke kaders worden opgesteld voor noodsteunpunten. Op basis van deze kaders worden meer noodsteunpunten in de gemeente Aalten gerealiseerd. Op dit moment wordt gedacht aan een noodsteunpunt per 5.000 inwoners maar daar is nog niets over besloten. Ook is onduidelijk wat dit betekent voor onze buurtschappen. Dat betekent wel dat er, naast de pilotlocatie, in de komende jaren meer locaties (bijvoorbeeld in dorpshuizen, gemeenschapscentra of nieuwe brandweerkazerne CrossFire), worden ingericht als noodsteunpunt.

Planning

De pilotfase wordt in oktober 2026 afgerond met een oefening. De eerste fase van het project Weerbaarheid en Veerkracht loopt in ieder geval tot eind 2026. De planning voor de tweede fase wordt gebaseerd op de uitkomsten van de eerste fase.